

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Ιωάννη Τέντε, Επίτιμου Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου

Στην εκδήλωση του Ινστιτούτου Ευρωπαϊκού και Διεθνούς Ποινικού Δικαίου της 04/06/2015, με θέμα: «Οικονομικά Εγκλήματα και Διεθνές Ποινικό Δίκαιο»

I

Η σημερινή εκδήλωση αποτελεί την πρώτη δημόσια εμφάνιση και συνάμα τη πρώτη προσφορά στην ελληνική και στην διεθνή επιστημονική κοινότητα του νεοϊδρυθέντος στην Αθήνα Ινστιτούτου Ευρωπαϊκού και Διεθνούς Ποινικού Δικαίου. Χαιρετίζω με ενθουσιασμό την ίδρυση του Ινστιτούτου και συγχαίρω τον πατέρα της ιδέας και πρωτεργάτη της υλοποίησης της, τον παλαιό και καλό φίλο Καθηγητή κ. Χρίστο Μυλωνόπουλο.

Δεν θα διστάσω να προβώ σε μια εξομολόγηση. Για πρώτη φορά άκουσα τον όρο και συνειδητοποίησα την συστηματική (=ευρύτερη έννοια) του Διεθνούς Ποινικού Δικαίου (πέραν δηλαδή της στενής έννοιας των κανόνων περί των τοπικών ορίων των ποινικών νόμων) αλλά και την ανάγκη θεωρίας μιας θεωρίας Διεθνούς Ποινικού Δικαίου, πριν από πολλά χρόνια στην Γερμανία, στο Πανεπιστήμιο του Saarland, μέσα από τις μακρές ατέλειωτες συζητήσεις που είχα με ένα πολύ νέο, αλλά χαρισματικό υποψήφιο διδάκτορα. Ο οποίος, αν και κυρίως είχε επικεντρωθεί σε θέματα από τον πυρήνα του ποινικού δόγματος, δεν έκρυβε την κλίση του και το ζωνρό ενδιαφέρον του για το Διεθνές Ποινικό Δίκαιο. Και δεν ήταν άλλος από τον σημερινό Πρόεδρο του Ινστιτούτου.

Ο επιστημονικός θεσμός τον οποίο σήμερα εγκαινιάζουμε δεν ολοκληρώνει μόνο ένα νεανικό έρωτα του κ. Μυλωνόπουλου, στον οποίο ήδη είναι έτοιμος να δώσει πολλά, ως καταξιωμένος πλέον και διεθνώς αναγνωρισμένος ποινικολόγος, αλλά καλύπτει μια πραγματική ανάγκη, ανάγκη επιστημονική αλλά και πρακτική της χώρας μας. Αλλά σ' αυτό το θέμα θα επανέλθω.

Επίσης, με ικανοποίηση, βλέπω ότι έχουν συστρατευθεί στην προσπάθεια αυτή διακεκριμένοι ανώτατοι δικαστικοί λειτουργοί και κυρίως άξιοι και ταλαντούχοι νέοι

επιστήμονες, τόσο από τον πανεπιστημιακό χώρο, όσο και από τον χώρο της νομικής πράξης.

Η επιλογή του θέματος της σημερινής ημερίδας είναι πολύ επιτυχής.

Πρώτον, είναι θέμα επίκαιρο. Αρκεί να πούμε ότι οι περισσότερες από τις μεγάλες ποινικές υποθέσεις που ταλανίζουν την κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας τα τελευταία χρόνια έχουν άμεση σχέση με το οικονομικό έγκλημα. Ενώ, εξ άλλου, στη μη αποτελεσματική αντιμετώπιση της διαφθοράς και της φοροδιαφυγής, παθολογιών δηλαδή που τυποποιούνται σε διάφορες μορφές οικονομικών εγκλημάτων, αποδίδεται κατά ένα μεγάλο μέρος η οικονομική κατάρρευση της χώρας μας.

Δεύτερον, η σχέση του οικονομικού εγκλήματος με το Διεθνές Ποινικό Δίκαιο είναι στενή και προφανής.

Όταν ομιλούμε για Διεθνές Ποινικό Δίκαιο σε ευρεία έννοια, τα πρώτα εγκλήματα που έρχονται στο νου μας είναι οικονομικά εγκλήματα με διεθνή διάσταση. Οι διευρυμένοι οικονομικοί χώροι, η πύκνωση των διεθνών συναλλαγών, το άνοιγμα των αγορών μέχρι πρότινος ήταν κλειστές, η οικουμενική κατανομή των συστημάτων παραγωγής, η κινητικότητα ανθρώπων και κεφαλαίων όλα αυτά συμβάλλουν στην συχνή εμφάνιση οικονομικών εγκλημάτων με διασυνοριακό χαρακτήρα.

Αλλά, πέραν τούτου, το διεθνές περιβάλλον διευκολύνει κατά πολλούς τρόπους την οικονομική εγκληματικότητα. Στο περιβάλλον αυτό οι δράστες βρίσκουν περισσότερες ευκαιρίες για την εφαρμογή τεχνασμάτων και την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι διαφορές μεταξύ των οικονομιών και των νομικών συστημάτων των κρατών και επωφελούνται από μεγαλύτερες ευκαιρίες για απόκρυψη παρανόμως κτηθέντων κεφαλαίων. Επίσης υπολογίζουν στις πρόσθετες δυσχέρειες αποκαλύψεως των παρανόμων δραστηριοτήτων τους, και στις αυξημένες δυσκολίες στην συλλογή αποδείξεων, στην σύλληψη τους και στην εκτέλεση των ποινικών αποφάσεων που συνεπάγεται η διασυνοριακή εγκληματική δράση. Τα αντίδοτα αναζητούνται και ανευρίσκονται στο Διεθνές Ποινικό Δίκαιο. Αναφέρομαι, βέβαια, στο θεσμό της δικαστικής συνδρομής με την ευρεία έννοια.

Τα θέματα Διεθνούς Ποινικού Δικαίου που σχετίζονται με τα οικονομικά εγκλήματα είναι πάρα πολλά για να εξαντληθούν στην σημερινή εκδήλωση. Θεωρώ

βέβαιο ότι θα επανέλθουμε στο μείζον θέμα. Αυτό, όμως, που θα ήθελα να τονίσω σήμερα είναι, ότι από το Ινστιτούτο, τις δραστηριότητες του οποίου εγκαινιάζουμε, αναμένουμε μια πιο απτή προσφορά σε σχέση με το οικονομικό έγκλημα και την αντιμετώπισή του, τουλάχιστον στις διεθνείς εκφάνσεις του.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια κινητοποίηση της Πολιτείας με σκοπό τη πρόληψη και την καταστολή της διαφθοράς και της φοροδιαφυγής. Έχει καταρτισθεί ένα Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο κατά της διαφθοράς και της απάτης, το οποίο εφαρμόζουμε και του οποίου η εφαρμογή ελπίζουμε ότι θα συνεχισθεί. Πολλές δε από τις δράσεις αυτές του σχεδίου αναφέρονται σε θέματα Ευρωπαϊκού και Διεθνούς Ποινικού Δικαίου, όπως:

- Εναρμόνιση του ελληνικού ποινικού δικαίου με τις υποχρεώσεις της χώρας που προκύπτουν από διεθνή κείμενα και συστάσεις Διεθνών Οργανισμών.
- Διεθνής συνεργασία (συμμόρφωση προς διεθνή κείμενα, βελτίωση ή συμπλήρωση του δικτύου διεθνών συμβάσεων κλπ.).
- Διεθνής συνεργασία όσον αφορά τη δέσμευση και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων.
- Ζητήματα προστασίας μαρτύρων σε διεθνές επίπεδο και άλλα πολλά.

Νομίζω ότι το Ινστιτούτο θα μπορούσε να συνδράμει την Πολιτεία με πολλούς τρόπους, όπως με την συστηματική μελέτη των σχετικών θεμάτων, την διοργάνωση σεμιναρίων κλπ, κυρίως όμως με την διατύπωση συγκεκριμένων και επεξεργασμένων προτάσεων. Προτάσεων που θα ισορροπούσαν μεταξύ αφ' ενός της ανάγκης για δραστική και αποτελεσματική αντιμετώπιση της διαφθοράς και αφ' ετέρου του αιτήματος για σεβασμό των δικαιοκρατικών αρχών και αξιών του νομικού μας πολιτισμού.

Την προοπτική αυτή τη είχαμε συζητήσει επανειλημμένως με τον Καθηγητή κ. Μυλωνόπουλο, ο οποίος την βλέπει θετικά. Από τη θέση του Εθνικού Συντονιστή κατά της Διαφθοράς, την οποία κατείχα μέχρι προσφάτως, επρόκειτο να ζητήσω και

επισημως τη βοήθεια του Ινστιτούτου. Δεν πρόλαβα αλλά πιστεύω ότι σχετικές πρωτοβουλίες μπορούν να αναληφθούν και αυτεπάγγελτα, ανεξαρτήτως αιτήματος.

Θα κλείσω τον χαιρετισμό μου με την ευχή οι εργασίες της σημερινής εκδήλωσης να είναι επιτυχείς, καρποφόρες και να έχουν σύντομα συνέχεια.